

A garabonciás könyve

Ezek azokból keletkeztek, kik tizenhárom iskolát végeztek. Ekkor tizenketten felülnek a szerencsekerékre. Egy közülük, tudják jól, hogy el fog veszni, de tizenegy megmarad, és tökéletes garabonciás lesz. Melyik esik a tizenkettő közül áldozatul, nem tudatik. Ezután egyenként szétmennek vándorolni a világba. Rendesen kóborló és csavargó életet élnek, rongyos ruhában járnak faluról falura, mindenütt kéregetnek, de legszívesebben tojást és tejet fogadnak el. Hol nem szívesen vagy rosszul fogadtatnak, bosszúból fergeteget, jeges esőt okoznak, néha tüzet idéznek elő. Hatalmuk leginkább a sárkányok kiolvasásában áll. Ezeket rejtekeikben fölkeresik, és a bölcsesség könyvéből – mellyel mindenikük el van látva – kiolvassák. Midőn a sárkány előjön, ráülnek, és felemelkednek a felhőbe, azután a sárkányon elmennek Szerecsenországba, s mivel a sárkánynak hideg, jeges húsa vagyon, ezt megölik, és húsát az ottani lakosoknak kimérik, kik ezen húst nyelvök alá teszik, a nagy forróságban megenyhülnek.

Mily bűverő és hatalom rejlik a bölcsesség könyvében, mellyel bírnak, mutatja e rövid monda. Egyszer egy parasztember ment az ország útján kétökrös szekérével, és előtalált egy rongyos embert, kinek vállán egy rongyos tarisznya lógott, s ez garabonciás deák volt. A garabonciás megszólítja a parasztot, és kéri, hogy vegye fel őtet a szekérére, mert már nagyon elfáradt. A paraszt felvevé, a garabonciás pedig lőcsre akasztván kopott tarisznyáját, mivel sokat gyalogolt és elfáradt, végigfeküdt a szekérben, és nemsokára elaludt. A paraszt kíváncsi volt, és tudni akarta, mi van a tarisznyában. Fölnyitotta tehát azt, és abban egy öreg rongyos könyvet talált, melyet, mivel a garabonciás már nagyon hunyorgott, kivett és olvasni kezdett. Amint a könyvet kinyitotta, szeme mindjárt egy szón akadt meg, mely így volt megírva: „fölmegyünk”. De alig olvasta ki e szavat a garabonciás könyvéből, az ország útja mindjárt emelkedni kezdett, az ökrök pedig azon mindig föllebb, fejlebb mentek. Már oly magosan voltak, hogy a nap a parasztot és az ökröket égetni kezdette, de a szegény paraszt csak bámult a könyvbe, a szegény párák meg csak mendégéltek a felemelkedett úton. A nap olyan nagyon égetett, hogy végre magát a garabonciás deákot is felsütötte álmából, ki felébredvén a nagy melegségre, elijedt, midőn könyvét a paraszt kezében meglátta. A garabonciás kiragadta a paraszt kezéből, s megfordított benne néhány levelet, aztán pedig azt olvasta ki belőle: „lemegyünk”. Erre az út

kezdett mindjárt leereszkedni, és csakugyan le is jött egészen a földre. Ekkor a garaboncás deák mondá a parasztnak:

– Barátom, ugyan szerencsénk volt, hogy a könyvet odafent be nem csuktad, mert ha ezt azután, hogy kiolvastad belőle a „felmegyünk” szót, becsukod, azonnal lepottyantunk, és ízzé-porrá törtük volna magunkat.

Ekkor a garaboncás megköszönte a paraszt szívességét, és másfelé tért. A paraszt pedig megtudván, hogy garaboncás deákot vitt, megfogadta, hogy ha száz esztendeig élne is, soha többé ringy-rongy embert szekerére fel nem vesz, mert az ilyen ördögcimborák közt a szegény ember ártatlanul is veszedelembbe keveredik. Ím a bűverő, melyet a nép nálunk a garaboncások könyvében rejteni hisz.